

**Česká školní inspekce
Moravskoslezský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIT-41/17-T

Název právnické osoby vykonávající činnost školy	Základní škola Orlová-Lutyně K. Dvořáčka 1230 okres Karviná, příspěvková organizace
Sídlo	K. Dvořáčka 1230, 735 14 Orlová-Lutyně
E-mail právnické osoby	sekretariat@zsdvoracka.cz
IČ	75026635
Identifikátor	600136701
Právní forma	Příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Zdeněk Nowak
Zřizovatel	Město Orlová
Místo inspekční činnosti	K. Dvořáčka 1230, 735 14 Orlová-Lutyně
Termín inspekční činnosti	18. 1. 2017 – 20. 1. 2017

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, se zaměřením na prevenci rizikového chování u žáků.

Inspekční činnost byla provedena podle § 174 odst. 6 na základě podnětu.

Charakteristika

Právnícká osoba Základní škola Orlová-Lutyně K. Dvořáčka 1230 okres Karviná, příspěvková organizace (dále „škola“) vykonává činnost základní školy, školní družiny a školní jídelny. Areál školy, která se zaměřuje na výuku hudební výchovy, se nachází v sídlištní zástavbě městské části Lutyně. Počet žáků mírně kolísá v závislosti na demografické křivce a pohybu obyvatel sídliště. K termínu inspekční činnosti základní školu navštěvovalo ve dvaceti třídách 430 žáků, z toho bylo 43 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a 2 žákyně se vzdělávaly v zahraničí. Při celkové kapacitě 675 žáků činila naplněnost školy 64 %. Ve školní družině bylo zapsáno 110 žáků, využívala svou kapacitu na 96 %.

Škola se nachází v regionu, kde se zhoršuje sociální klima. Roste nezaměstnanost rodičů, sociální situace rodin je často nepříznivá. V souvislosti s touto problematikou narůstá počet různých projevů rizikového chování dětí jako záškoláctví, hrubé chování, poškozování cizích věcí, užívání návykových látek. V rámci přípravy integrované strategie pro řešení užívání legálních drog ve městech Moravskoslezského kraje „Dragon 2 od měření k řešení“ se ve školním roce 2015/2016 škola účastnila projektu „Lepší je nebrat“, organizovaného zřizovatelem a Městskou policií Orlová.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Škola poskytuje vzdělávání na základě reálných koncepčních záměrů. Při jejich tvorbě zohledňuje mj. demografická data a socioekonomické podmínky regionu. Hlavním cílem je především naučit žáky tvořivě myslet a řešit přiměřené problémy, účinně komunikovat a chránit své fyzické a duševní zdraví. Ředitel ve spolupráci s ostatními zaměstnanci školy tyto záměry průběžně naplňuje a vyhodnocuje, na jednáních školské rady projednává se zástupci zřizovatele i zákonných zástupců. Základním prostředkem k dosažení koncepčních záměrů je realizace školních vzdělávacích programů. Základní škola Školní vzdělávací program „Škola plná života“ aktualizovala v souladu s úpravami Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání k 1. září 2016. Pro podporu všeobecného vzdělání žáků vytvořila učební plán, ve kterém využila disponibilní dotaci především pro výuku českého a anglického jazyka, matematiky, informatiky a některých dalších předmětů. Pro rozvoj nadání žáků nabízí volitelné předměty (semináře jazykové, matematické, přírodovědné, společenskovední a speciálně pedagogické péče). Průřezová témata a témata prevence rizikového chování jsou zapracována do jednotlivých předmětů, především přírodověda, přírodopis, biologie člověka a výchova ke zdraví, občanská a tělesná výchova, chemie a český jazyk. Na vzdělávací obsahy jednotlivých předmětů vhodně navazují bohaté školní a mimoškolní aktivity (mj. soutěže, projekty, kulturní akce pro veřejnost, zájmové kroužky). K řízení školy ředitel využívá své dlouholeté pedagogické zkušenosti. Zpracoval funkční organizační strukturu, část kompetencí účelně předal svým dvěma zástupcům. Při naplňování koncepčních záměrů uplatňuje nastavená pedagogická a organizační pravidla. Pedagogičtí pracovníci se na jejich přípravě a realizaci podílejí prostřednictvím pravidelných porad, systematickým hodnocením jednotlivých oblastí činnosti školy, na jednáních metodických sdružení a předmětových komisí.

Dlouhodobě budované příjemné a bezpečné prostředí ve škole podporuje zdravý, sociální, psychický i fyzický vývoj žáků při všech vzdělávacích činnostech, což potvrdily i výsledky dotazníkového šetření v průběhu inspekční činnosti. Škola má jasnou a podrobně zpracovanou strategii v oblasti prevence negativních jevů. Obsahuje mimo jiné také plán preventivních aktivit školy na celý školní rok, zaměřený na prevenci nejčastěji

se vyskytujících forem rizikového chování, což je záškoláctví (jednotlivci), hrubé chování a poškozování cizích věcí. Škola včas přijímá opatření k prevenci rizikového prostředí i chování, organizuje dohled nad žáky ve škole i při mimoškolních aktivitách. Průběžně sleduje případné signály všech forem rizikového chování, má jasná pravidla postupu v případě rizikového chování žáků a bez zbytečného odkladu je efektivně uplatňuje. S rodiči má projednaný systém informování a zpětné vazby pro případ rizikového chování. Pro zvýšení účinnosti prevence rizikových projevů v chování žáků škola zřídila školní poradenské pracoviště, které tvoří výchovná poradkyně, speciální pedagožka a metodik prevence. Výchovná poradkyně zajišťuje v celém rozsahu volbu povolání včetně poradenství pro žáky a zákonné zástupce. Speciální pedagožka ve spolupráci se všemi pedagogy identifikuje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami při vzdělávání a úzce spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními. Zpracovala strategii práce s žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a s potřebou podpůrných opatření a garantuje její naplňování. V souladu s doporučeními školských poradenských pracovišť mají žáci možnost navštěvovat seminář speciálně pedagogické péče. Účinnější spolupráce všech pedagogů v rámci preventivních aktivit (pravidelné třídnické hodiny s komunitními kruhy, pohovory se žáky a jejich zákonnými zástupci, široká nabídka kroužků, projekty) se odrazila ve snižování počtu udělených kázeňských opatření žákům. Přes všechno úsilí pedagogů byl udělen ve školním roce 2015/2016 12 žákům snížený stupeň z chování (především za neomluvenou absenci). Problematika rizikových projevů chování se rovněž promítá do vzdělávacích obsahů jednotlivých vyučovacích předmětů, žáci se účastní tematicky zaměřených besed a řady akcí především v rámci spolupráce s policií, hasiči a zřizovatelem. V hodnoceném období škola organizovala aktivity podporující jak prevenci rizikového chování žáků, tak návyky zdravého životního stylu. Učitelé s žáky vytvářeli pravidelně různé projektové dny, organizovali exkurze apod. V rámci vzdělávání probíhala výuka zdravotní výchovy, žáci navštěvovali dopravní hřiště. Škola svými aktivitami vede žáky ke zdravému životnímu stylu (mj. Ovoce do škol, Mléko do škol, plavecký a lyžařský výcvik, sportovní kroužky). Účinně spolupracuje s městským metodikem prevence a se zřizovatelem, kteří aktivity v oblasti prevence podporují a také organizují. Škola rovněž aktivně spolupracuje s dalšími školami ve městě, sousední mateřskou školou, základní uměleckou školou, domem dětí a mládeže, domem kultury a výsledky spolupráce se všemi partnery využívá ke zkvalitňování vzdělávací činnosti.

Procesy řízení a organizace činnosti školní družiny jsou promyšlené a efektivní. Probíhají na základě realizace Školního vzdělávacího programu pro zájmové vzdělávání, který navazuje na školní vzdělávací program základní školy, a na základě celoročního plánu činnosti s výrazným motivačním charakterem „S pohádkou za poznáním“, rozpracovaným do jednotlivých měsíců, např. Leden: Zlou královnu proměnit na dobrou (zima, etnické skupiny na Zemi, pomoc a tolerance mezi lidmi, význam slova přítel, kamarád, spolužák).

Personální podmínky umožňují naplňování obou školních vzdělávacích programů. Ke vzájemnému předávání zkušeností a organizování aktivit přispívá činnost vedoucích metodických sdružení jednotlivých ročníků a předmětových komisí. Profesionálnímu růstu většiny pedagogů napomáhá další vzdělávání pedagogických pracovníků. Učitelé pověřeni výkonem specializovaných činností - metodik informačních a komunikačních technologií, výchovná poradkyně a speciální pedagožka, absolvovali příslušné studium. Metodik prevence, který tuto činnost vykonává krátce, zatím příslušné studium nezačal. Ke sjednocení postupů a aktivit realizovaných ve školách zřizovaných městem Orlová v oblasti prevence rizikových projevů chování u žáků se ředitel školy účastnil porad a školení organizovaných zřizovatelem.

Stav materiálně technického vybavení školy a jejího areálu vedení průběžně sleduje. Škola má dostatečný počet kmenových a odborných učeben, mj. čtyři kvalitně vybavené pro potřeby výuky hudební výchovy a činnost pěveckých sborů, dvě multifunkční s interaktivními tabulemi, tři počítačové, dvě jazykové. Ve všech učebnách jsou nainstalovány datové projektory, jejichž využívání přispívá k realizaci školního vzdělávacího programu. Pro výuku tělesné výchovy škola využívá dvě tělocvičny, posilovnu a venkovní sportovní areál, který v odpoledních hodinách může, pod dohledem správce (financován zřizovatelem), využívat i veřejnost. Aktivní využívání volného času nabízí „herna“ v prostorách šaten, která byla vybavena s pomocí žáků, a od tohoto školního roku i nově otevřená pobočka městské knihovny ve škole. Realizaci zájmového vzdělávání na výborné úrovni umožňují vlastní velmi dobře vybavené učebny i možnost využívání dalších prostor školy.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Hospitace proběhly především v předmětech, do kterých škola začlenila témata prevence rizikového chování. Pedagogové vedli výuku v souladu se školním vzdělávacím programem a dlouhodobou preventivní strategií. Zdařile využívali dosavadních znalostí a zkušeností žáků a přihlíželi k jejich specifickým potřebám. Budovali u žáků motivaci k učení, rozvíjeli jejich vědomosti, dovednosti i postoje a podněcovali je ke kritickému myšlení. Na žáky kladli jasné, přiměřené a srozumitelné požadavky, seznamovali je se vzdělávacími cíli a vedli je ke společnému vyhodnocování. Formy a metody výuky volili tak, aby odpovídaly stanoveným výukovým cílům. Vytvářeli pozitivní třídní klima podporující učení. Účelně využívali individuální práci žáků, spolupráci žáků v menších skupinách a společnou (frontální) práci celé třídy. Nabízeli žákům aktivity podporující objevování, kladení otázek, tvořivost a iniciativu. Ukazovali žákům souvislost toho, co se naučili ve škole, s reálnými situacemi každodenního života. Výuka byla pro žáky srozumitelná a dobře organizačně zvládnutá. Pedagogové do většiny sledovaných hodin zařadili sebehodnocení a vzájemné hodnocení výsledků učení žáků. Využívali výchovně-vzdělávací strategie, které pomáhaly žákům vytvářet pozitivní vztahy a vzájemně spolupracovat.

Sledované činnosti ve školní družině byly velmi dobře připravené, žáci pracovali se zaujetím. Převládala přátelská atmosféra se vzájemnou důvěrou. Aktivity žákům vychovatelky účelně organizovaly, střídaly se volné, odpočinkové a výtvarné činnosti, které byly vzájemně motivačně propojeny tématem měsíce.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Školní poradenské pracoviště pracuje efektivně, promyšleně a systematicky. Jeho pracovníci pravidelně s jednotlivými vyučujícími vyhodnocují účinnost všech opatření a usilují o maximální zapojení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do školních akcí a aktivit. Primárně preventivní aktivity školy jsou využity účelně a napomáhají minimalizovat rizika spojená s výskytem rizikového chování. Systém prevence rizikového chování obsahuje i systém spolupráce se zákonnými zástupci, kteří tak dostávají včas dostatek informací, ovšem ne vždy jsou však ochotni se školou spolupracovat. Velmi dobrá je spolupráce s dětským parlamentem, který se podílí na organizaci rozmanitých akcí školy. Komunikace s odborem sociálně-právní ochrany dětí není vždy na požadované úrovni, zejména z důvodu přetíženosti jejich pracovníků – časová náročnost zpracování

agendy vysokého počtu klientů. Škola nedostává zpětnou vazbu v dostatečném časovém období, aby mohla s žáky dále individuálně pracovat.

Školní družina prostřednictvím nabízených aktivit v rámci celoročního plánu žáky úspěšně motivuje k zájmovému vzdělávání a aktivnímu trávení volného času.

Závěry

Hodnocení vývoje

Od poslední inspekční činnosti v roce 2014 došlo v oblasti prevence rizikového chování žáků především ke zvýšení kvality materiálních podmínek. Poskytnutím prostor pobočce městské knihovny škola podporuje zejména aktivnější využívání volného času žáků.

V oblasti prevence rizikového chování žáků si škola udržuje nadstandardní úroveň.

Silné stránky

Spolupráce se zřizovatelem a ostatními partnery se odráží v široké nabídce aktivit pro žáky a ve vysoké míře zapojení školy do kulturních akcí města – vystoupení pěveckých sborů, organizace pěveckých přehlídek a soutěží.

Systematickou prací se řediteli ve spolupráci s ostatními zaměstnanci daří vytvořit ve škole klima podporující efektivní průběh vzdělávání.

Velmi dobré prostorové podmínky základní školy a školní družiny umožňují efektivní naplňování školních vzdělávacích programů včetně oblasti prevence rizikových projevů chování žáků.

Účinná spolupráce všech členů školního preventivního týmu a školního poradenského pracoviště vede ke snižování počtu žáků s projevy rizikového chování a školní neúspěšností.

Proces vzdělávání ve školní družině je promyšlený, velmi dobře spolupracující vychovatelky využívají pestré metody a formy podporující prevenci rizikového chování žáků.

Slabé stránky

Nedostačující spolupráce s městským odborem sociálně-právní ochrany dětí, zejména v oblasti zpětné vazby na podněty školy při řešení rizikových projevů chování žáků.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

Pokračovat ve spolupráci se zřizovatelem zejména v realizaci projektů, které vedou k podpoře aktivit v oblasti primární prevence rizikového chování žáků, mj. k zajištění sociálního pedagoga pro práci se žáky ve škole.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina Základní školy Orlová-Lutyně K. Dvořáčka 1230 okres Karviná, příspěvkové organizace, schválená usnesením Zastupitelstva města Orlová č. 22 ze dne 11. 9. 2002, vydaná dne 12. 9. 2002 (včetně dodatků č. 1 - 7)
2. Jmenování do funkce ředitele školy ze dne 12. 6. 2013
3. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení ze dne 16. 1. 2017 (informativní)
4. Koncepce rozvoje školy v letech 2013-2018, červenec 2013
5. Školní řád základní školy č. j. 4/0209/16 ze dne 2. 9. 2016
6. Vnitřní řád školní družiny platný od 1. 9. 2016
7. Škola plná života – školní vzdělávací program pro základní vzdělávání, 1. 9. 2016
8. Školní vzdělávací program školní družiny platný od 1. 9. 2016
9. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání „Škola plná života“, včetně Výchovně vzdělávacího programu školní družiny, s platností od 1. 9. 2013
10. Doklady o dosaženém vzdělání vybraných pedagogických pracovníků školy a certifikáty z absolvovaných vzdělávacích akcí
11. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků s účinností od 1. 9. 2016
12. Školní preventivní strategie 2016-2020 ze dne 30. 9. 2016
13. Školní preventivní strategie ze dne 2. 9. 2013 včetně Programu proti šikanování
14. Minimální preventivní program - školní roky 2016/2017, 2015/2016 a 2014/2015
15. Výroční zprávy za školní roky 2014/2015 a 2015/2016
16. Plán práce na školní rok 2016/2017
17. Závěrečná zpráva metodika prevence sociálně-patologických jevů a vyhodnocení programu za školní rok 2015/2016 ze dne 29. 6. 2016
18. Realizace programu protidrogové prevence - součást výroční zprávy za školní rok 2014/2015 ze dne 2. 10. 2015
19. Třídní knihy vedené ve školním roce 2016/2017 (20 dokumentů)
20. Přehled výchovně vzdělávací práce vedený ve školním roce 2016/2017 (4 dokumenty)
21. Školní parlament – zápisy vedené od školního roku 2015/2016 (stanovy, harmonogram akcí, zhodnocení činnosti)
22. Pedagogická rada – zápisy z jednání vedené ve školních letech 2015/2016 a 2016/2017
23. Zápisy z třídnických hodin - školní rok 2016/2017, třída IX. B (9 dokumentů)
24. Poradenské centrum 2015/2016 a 2016/2017 – souhrnná dokumentace vedená speciální pedagožkou (mj. plány, zápisy schůzek, vyhodnocení činnosti)
25. Školská rada - zápisy z jednání vedené od 12. 3. 2012 (zápisy, prezenční listiny)
26. Vyjádření ředitele školy k testování žáků na návykové látky ze dne 20. 1. 2017
27. Písemný informovaný souhlas/nesouhlas zákonného zástupce nezletilého žáka s provedením anonymního testování na užití návykové látky, únor 2016 poskytnutý v rámci výzkumného zkoumání žáků 9. tříd a žáků končících povinnou školní docházkou všech ZŠ v Orlové (41 dokumentů)
28. Projekt MAP – ORP Orlová, Výzva č. 02_15_005 pro Místní akční plány rozvoje vzdělávání v prioritní ose 3 OP, příjemce dotace Město Orlová – informace o projektu zpracovaná ředitelem školy, leden 2017

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Moravskoslezský inspektorát, Matiční 20, 702 00 Ostrava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu csi.t@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Jana Franková, školní inspektorka

Mgr. Jana Franková v. r.

Mgr. Jan Szotkowski, školní inspektor

Mgr. Jan Szotkowski v. r.

V Ostravě 6. 2. 2017

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Zdeněk Nowak, ředitel školy

Mgr. Zdeněk Nowak v. r.

V Ostravě 20. 2. 2017